

Sarpsborg kommune
Postboks 237
1702 SARPSBORG

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anette Strømme, 22003654

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven for Sarpsborg kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Fredrikstad-Sarpsborg tettbebyggelse

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus fatter vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Sarpsborg kommune sin del av Fredrikstad-Sarpsborg tettbebyggelse.

Tillatelsen omfatter Alvim avløpsrenseanlegg med tilhørende biogassanlegg og avløpsnett, samt vilkår om nedleggelse av Isefoss avløpsrenseanlegg.

Tillatelsen gjelder fra dags dato, og erstatter tidligere tillatelse datert 20.09.1995, sist endret 08.12.2022. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Statsforvalteren fatter vedtak om gebyr på kr 228 200 for behandling av saken.

Vedtaket om tillatelse og gebyrfastsettelse kan påklages innen 3 uker.

Vi viser til søknad mottatt 10.07.2023 fra Sarpsborg kommune om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra avløpssektoren i kommunen. Statsforvalteren mottok tilleggsinformasjon i form av revidert søknad 13.11.2024 og 26.11.2024.

Bakgrunn

Sarpsborg kommune har tillatelse til avløpssektoren gitt 20.09.1995, med endringer datert 07.10.2009, 06.09.2019, 05.07.2021 og 08.12.2022. I forbindelse med vårt vedtak om endret tillatelse for avløpssektoren i Sarpsborg kommune datert 06.09.2019, ble det vedtatt en fremdriftsplan for tiltak på avløpsnett og avløpsrenseanlegg. Planen inkluderte utredning og igangsettelse av ny renseprosess i Sarpsborg kommune, for blant annet å overholde forskriftskrav til sekundærrensing.

Sarpsborg kommune bestemte seg for å bygge ut eksisterende Alvim avløpsrenseanlegg med rensetrinn som ivaretar sekundærrensing, tertiærrensing og med økt kapasitet for å håndtere

forventede økte avløpsmengder. Tillatelsen ble igjen endret 08.12.2022 med utvidet frist for å få på plass sekundærrensing, på grunn av behov for forlenget tid til å prosjektere og at det også skal bygges nitrogenrensetrinn. Gjeldende frist for igangsettelse av nye renseprosesser er satt til 31.12.2026.

Søknad

Sarpsborg kommune søker om ny tillatelse for Alvim avløpsrenseanlegg, inkludert biogassanlegg. Avløpsrenseanlegget mottar og behandler avløpsvann fra Sarpsborg kommune og Årum-området i Fredrikstad kommune. Avløpsvann fra Årum skal overføres til Fredrikstad kommune, når ledningsnett til nytt avløpsrenseanlegg i Fredrikstad (FARA) er klart.

Kommunen har også et mindre anlegg, Isefoss avløpsrenseanlegg, som ligger innenfor Fredrikstad-Sarpsborg tettbebyggelse. Slam fra dette anlegget leveres til Alvim biogassanlegg. Kommunen planlegger å legge ned Isefoss avløpsrenseanlegg innen 2029.

Søknaden omfatter også Sarpsborg kommunes avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner og overløp.

Omsøkt ramme

Sarpsborg kommune søker om en ramme på 118 000 pe (BOF₅) i maksuke. Nye Alvim avløpsrenseanlegg dimensjoneres for denne belastningen.

Omsøkt renskrav for Alvim avløpsrenseanlegg

Sarpsborg kommune søker om at nye renskrav trer i kraft etter utbygging og innkjøring av Alvim avløpsrenseanlegg, dvs. at kravene skal gjelde fra 01.07.2027. Kommunen søker om en trinnvis økning i rensgrad for nitrogen i 2027, 2033 og 2040. Det søkes også om at antall prøver for alle parametere økes fra 2040. Kommunen viser til EUs forslag til nytt avløpsdirektiv som bakgrunn for at det søkes om trinnvise økninger i rensgrader.

Renskrav som Sarpsborg kommune søker om for Alvim avløpsrenseanlegg er oppsummert i tabell 1.

Tabell 1: omsøkte renskrav for Alvim avløpsrenseanlegg

Parameter	Min. renseseffekt eller maks. utslippskonsentrasjon	Akseptkriterier	Frister
BOF ₅	80 % eller 15 mg/l	21 av 24 prøver	Fra 01.07.2027
		47 av 52 prøver	Fra 01.01.2040
KOF	85 % eller 75 mg/l	21 av 24 prøver	Fra 01.07.2027
		47 av 52 prøver	Fra 01.01.2040
Fosfor	90 % eller 0,5 mg/l	Middelverdi over året – 24 prøver	Fra 01.07.2027
		Middelverdi over året – 52 prøver	Fra 01.01.2040
Nitrogen	75 % eller 10 mg/l	Middelverdi over året – 24 prøver	Fra 01.07.2027

	80 % eller 8 mg/l	Middelverdi over året – 24 prøver	Fra 01.01.2033
	85 % eller 6 mg/l	Middelverdi over året – 52 prøver	Fra 01.01.2040
SS	90 % eller 35 mg/l	21 av 24 prøver 47 av 52 prøver	Fra 01.07.2027 Fra 01.01.2040

Biogassanlegg ved Alvim

I tilknytning til Alvim avløpsrenseanlegg er det et biogassanlegg som mottar og behandler avløpsslam fra Isefoss avløpsrenseanlegg, septikslam fra spredt avløp i kommunen, i tillegg til egenprodusert avløpsslam fra Alvim avløpsrenseanlegg. Slambehandlingsprosessen er hygienisering etterfulgt av råtnetanker for produksjon av biogass som skal benyttes som fornybar energi.

I søknaden oppgis det at biogassanlegget dimensjoneres for å kunne behandle inntil 163 tonn (våtvekt) foravvannet slam per døgn ved mesofil utråtning, eller 200 tonn (våtvekt) foravvannet slam per døgn ved termofil utråtning. Av dette utgjør septikslam 7,5–10 tonn våtvekt per dag og eksterntslam fra Isefoss avløpsrenseanlegg 1,5 tonn våtvekt per dag. Kommunen oppgir i søknaden at det vurderes å ta imot annet biogass-substrat fra slakteri/næringsmiddelindustri i fremtiden.

Etter sluttavvanningen av slammet ledes rejektivannet til struvittutfelling. Utløpsvannet fra struvittanlegget ledes videre til biotrinnet i Alvim renseanlegg for rensing, før det slippes ut i Glomma.

Ferdigbehandlet slam mellomlagres ved kommunens mellomager i Gatedalen før det brukes til jordforbedrende tiltak i jordbruk.

Struvittfelling ved uttak av saltvann fra Glomma

Kommunen oppgir at fosfor skal gjenvinnes ved struvittfelling, og at dette vil redusere fosforinnholdet i slammet og øke slammets egenskaper som jordforbedringsmiddel. Struvitt (magnesiumammoniumfosfat) skal brukes som et gjødselprodukt i tillegg til slammet/bioresten. Magnesiumbehovet til struvittfellingen er tenkt dekket av sjøvann fra bunnsjiktet i Glomma. Kommunen planlegger uttak av saltvann fra Glomma på 50–80 m³/dag, som tilsvarer 25 550 m³/år. I struvittreaktorene blandes sjøvannet med rejektivannet fra sentrifugene. Sjøvannspumpene for struvittanlegget skal plasseres i tilknytning til ny pumpestasjon ved KP234 Alvimveien.

Utslippspunkt fra Alvim avløpsrenseanlegg

Alvim avløpsrenseanlegg har utslipp til Glomma (i vannforekomst *Glomma fra Sarpsfossen til samløp Visterflo ved Greåker*). Utslippspunktet er i ferskvannslaget på 9 meters dyp, ca. 100 meter sør for Sørlikaia.

Avløpsnett

Sarpsborg kommune søker om utslipp av kommunalt avløpsvann fra pumpestasjoner og nød- og driftsoverløp. Kommunen har som mål at overløp fra avløpsnettet kun skal føres til Glomma og åpen kyst etter 2028. Det er 108 pumpestasjoner på avløpssystemet. Totalt har kommunen 192 installerte overløp, både driftsoverløp og regnvannsoverløp. Kommunen har betydelige utslipp via overløp på avløpsnettet.

Alt avløpsvann tilføres Alvim renseanlegg via tre pumpestasjoner ved anlegget, KP018 Torsbekkdalen, KP234 Alvimveien og KP209 Breivikbekken. Ledningsstrekking ved Torsbekkdalen pumpestasjon har de største overløpsmengdene, og oppgradering av denne pumpestasjonen med fordrøyningsmagasin vil ha stor betydning. Kommunen har i dag krav om at overløpsmengder ved Torsbekkdalen pumpestasjon skal medregnes overløpet til Alvim renseanlegg, da pumpestasjonen er nærliggende renseanlegget med overløp til Glomma på omtrent samme sted. Kommunen skal oppgradere avløpsnett og Torsbekkdalen, Alvimveien og Breivikbekken pumpestasjoner høsten 2025, som vil medføre at renseanlegget vil kunne rense et større volum per år.

Avløpsnett består av en blanding av felles- og separatsystemer, med totalt 140 km fellesledninger og 359 km spillvannsledninger. Andel fellesnett utgjør 28 %.

Kommunen har beregnet at andelen fremmedvann inn på avløpsnett i dag er ca. 70 %. Målet er å redusere fremmedvannsandelen til 40 % innen år 2050. Kommunen har ikke oppgitt virkningsgrad på avløpsnett i søknaden.

Utslipp til luft

Drift av avløpsrenseanlegg og biogassanlegg vil kunne medføre utslipp til luft i form av lukt og støy.

Kommunen søker om at beregnet luktimisjon ved omkringliggende følsom bebyggelse ikke skal overstige 2 ouE/m^3 som maksimal månedlig 99 prosent timefraktil.

Søkers vurdering av konsekvenser for natur- og vannmiljø

Renseanlegget har i dag direkteutslipp av rensset avløpsvann til Glomma (strekning «Glomma fra Sarpsfossen til samløp Visterflo ved Greåker», Vann-Nett ID 002-3549-R), i tillegg til direkte og indirekte utslipp til samme vannforekomst fra overløp. Ytre Oslofjord vil kunne påvirkes som følge av avløpsrenseanleggets beliggenhet i nedbørsfeltet til Oslofjorden og utslipp via Glomma til Ramsøflaket – Østerelva (Vann-Nett ID 101010401-C) og videre til Ytre Oslofjord. Kommunen vurderer at en opprusting av Alvim avløpsrenseanlegg og økt kontroll på utslippet på sikt vil bidra til å redusere mengden forurensning som slippes ut i Glomma. Tiltaket vil redusere avløpsmengden, og dermed redusere utslipp av fosfor og nitrat, som ansees som en av de viktigste utfordringene med hensyn til eutrofi i Ytre Oslofjord og havet nedstrøms Glomma. Det nye avløpsrenseanlegget vil redusere forurensningsbidraget fra Sarpsborg kommunes avløpsnett og bidra til en bedring av miljøtilstanden i Glomma og videre Ytre Oslofjord.

I forbindelse med søknad om ny utslippstillatelse har kommunen gjennomført miljøtekniske undersøkelser i Glomma utenfor Alvim avløpsrenseanlegg. Resultatene er presentert i vedlegg til søknaden; «Resipientundersøkelser, Sarpsborg kommune» og «Verdisetting av funksjonsområder for fisk og ferskvannsarter».

Kommunen oppgir at det ikke er kjente eller planlagte brukerinteresser i Glomma som vil påvirkes nedstrøms utslippspunktet til avløpsrenseanlegget, som drikkevannskilder eller badeplasser i umiddelbar nærhet. De kartlagte funksjonsområdene for fisk ligger oppstrøms utslippspunktet. Kommunen vurderer at tiltaket på sikt vil gi en forbedring for vannmiljø og akvatisk biologi tilknyttet Glomma.

Høring

Statsforvalteren har 27.03.2025 sendt søknaden på høring til Fredrikstad kommune, Hvaler kommune, naboer til avløpsrenseanlegget og interesseorganisasjoner. Høringsfristen ble satt til

05.05.2025. Søknaden ble også lagt ut på Statsforvalteren sine nettsider og i høringsannonse i Sarpsborg Arbeiderblad og Fredrikstad Blad.

Vi har mottatt høringsuttalelser fra Bane NOR, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Fiskeridirektoratet og Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE). Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsuttalelsene.

Bane NOR

Bane NOR viser til reguleringsplanen for Alvim renseanlegg, vedtatt 02.03.2023, med rekkefølgebestemmelser knyttet til jernbanens sikkerhet. Bane NOR gjør oppmerksom på at kryssing av/nærføring med jernbanen og eventuelle grunn- og rettighetsverv på Bane NORs eiendommer krever egne avtaler. Videre krever alle tiltak innenfor 30 meter fra nærmeste spor midt på jernbanen tillatelse etter jernbaneloven § 10.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

DSB gir et generelt svar og viser til at storulykkevirksomhet er omfattet av storulykkeforskriften, og at dette eventuelt må inn i reguleringsplanen for anlegget.

Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet viser til generelle råd om at reguleringsplanen for anlegget skal ivareta fiskeri- og akvakulturinteresser, samt ressursgrunnet som er viktig for næringene.

Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE)

NVE mener at Statsforvalterens behandling etter forurensningsloven vil ivareta vannkvaliteten i de berørte vannforekomstene tilstrekkelig, slik at levetilstand for akvatiske planter og dyr opprettholdes, eller forbedres. Videre legger NVE til grunn at utslippet fra renseanlegget, overløp fra avløpsnett og det planlagte uttaket av sjøvann fra Glomma er i små volum sammenlignet med vannføringen og tilgjengelige ressurser i de berørte vannforekomstene. NVE forutsetter at volumene det er snakk om ved overløpsutslipp ikke vil endre de hydrologiske forholdene i resipientene vesentlig, eller føre til økt flomfare. NVE viser til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5, som sier at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser i vassdraget. Med allmenne interesser menes naturmangfold, allmenn ferdsel, friluftsliv, sikkerhet mot flom, erosjon og skred, kulturminner, landskapsverdier; energianlegg m.m. NVE minner om sikkerhet mot kvikkleireskred, da det er betydelige områder med marin leire i Sarpsborg kommune.

Sarpsborg kommunes kommentarer til høringsuttalelsene

Sarpsborg kommune oppgir at merknader fra Bane Nor er ivaretatt i anleggsarbeidet. Utover dette har kommunen ingen merknader til høringsuttalelsene.

Sarpsborg kommunes kommentar til utkast til tillatelse

Statsforvalteren sendte 22.08.2025 utkast til vedtak og tillatelse til Sarpsborg kommune for kommentarer. Kommunen sendte inn sine kommentarer 19.09.2025. Kommunen ønsker lengre frist for at utslipp via driftsoverløp over året ikke skal overstige 2 % (punkt 3.1.4). Videre ber kommunen også om lengre frist for når alle overløp skal måles (punkt 3.1.4). Kommunen vurderer at kravet til virkningsgrad er urealistisk (punkt 3.1.5). Kommunen ønsker at frist for å fase ut eller eventuelt flytte driftsoverløp til Glomma endres til 2050 (punkt 3.1.6). Sarpsborg kommune ber om at fosforkravet (punkt 3.2.3.1) reduseres grunnet at Hansa Borg Bryggerier skal legges ned, noe som medfører at en del av den lettomsattelige organiske stoffmengden forsvinner. Dette vil ifølge kommunen medføre

behov for økt bruk av fellingskjemikalier for å oppnå tilstrekkelig fosforrensing. Kommunen søkte om 90 % fjerning av Tot-P eller 0,5 mg/l, og oppgir at dette er vurdert med bakgrunn på avløpssammensetningen og den biologiske rensingen ved nye Alvim renseanlegg. Økt bruk av kjemikalier vil gi dårligere slamkvalitet og økt klimabelastning.

Statsforvalteren har svart ut kommunens kommentarer til utkastet til tillatelse i dette vedtaket, under de respektive temaene.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

I utgangspunktet er det forbudt å forurense, jf. forurensningsloven § 7. Etter lovens § 11 kan forurensningsmyndigheten likevel, etter søknad, gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis etter § 11 og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, legges det vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd.

Statsforvalteren vurderer også søknad om tillatelse opp mot vannforskriften § 4, som sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». I tillegg skal alle saker som berører naturmangfold ifølge naturmangfoldloven § 7, vurderes etter prinsippene i §§ 8-12 i samme lov.

Det er virkningene av det omsøkte tiltaket på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom tiltakshaver senere ønsker å gjennomføre tiltaket på en annen måte enn beskrevet i søknaden må det søkes på nytt.

Selv om forurensningen holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp og påvirkning på miljøet så langt det er rimelig uten urimelige kostnader.

Lovgrunnlag og myndighet

Aktuell virksomhet krever tillatelse etter forurensningsloven § 11, jf. forurensningsforskriften § 14-4 og forurensningsloven § 29. Vilårene er gitt i medhold av forurensningsloven § 16, § 22 og § 40.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser og utslipp fra avfallsanlegg, jf. forurensningsforskriften § 14-3, forurensningsloven § 29 og rundskriv T-3/12.

Forurensningsforskriften kapittel 14 gjelder for utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp større enn eller lik 2 000 pe til ferskvann og 10 000 pe til saltvann. Dette følger av § 14-1. Tettbebyggelse er definert i kapittel 11 om generelle bestemmelser for avløp, og § 11-3 bokstav k. Avgrensningen avgjøres etter geografisk utstrekning og/eller på bakgrunn av overføringsledninger. Avgrensningen er uavhengig av kommune- og fylkesgrenser. Dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser samles opp og føres til ett felles renseanlegg eller utslippssted, regnes tettbebyggelsen som én tettbebyggelse.

Industriutslippsdirektivet og BAT-konklusjoner for Waste Treatment (BAT WT)

Avløpsslam (råslam) er å betrakte som en overflødig fraksjon oppstått ved rensing av kommunalt avløpsvann, og anses derfor som et avfall i henhold til forurensningsloven § 27. Dette innebærer at avløpsslam skal håndteres i tråd med avfallsregelverket.

EUs Industriutslippsdirektiv (IED) er implementert i norsk rett gjennom forurensningsforskriften kapittel 36. Virksomheter som omfattes skal reguleres med utgangspunkt i hva som anses for å være de beste tilgjengelige teknikker (BAT). Det utarbeides referansedokument (BREF) som beskriver disse teknikkene og tilhørende BAT-konklusjoner med forpliktende utslippsnivåer (BAT Associated Emission Level, BAT-AEL).

Miljødirektoratet veileder statsforvalterne om biogassanlegg i tilknytning til avløpsrensaneanlegg, såkalt integrert biogassanlegg, og forholdet til forurensningsforskriften kap. 36 vedlegg 1 om aktiviteten faller inn under industriutslippsdirektivet og BREF Waste Treatment. Integrerte biogassanlegg som kun behandler *internslam* fra eget avløpsrensaneanlegg, er ikke omfattet av Industriutslippsdirektivet (IED) og BREF Waste Treatment, selv om behandlingsskapasiteten overstiger kapasitetsgrensen for når IED inntreffer. Integrerte biogassanlegg med behandlingsskapasitet over IED-grensen som også mottar *eksternslam* fra andre avløpsrensaneanlegg og/eller mottar *annet biogass-substrat*, er omfattet av IED. Mottak av septikslam er å anse som eksternt slam, og skal inngå i totalvurderingen om slambehandlingen er omfattet av IED eller ikke.

Vanligvis gjelder følgende behandlingsmetode og kapasitetsgrenser for behandling av avløpsslam i forurensningsforskriften kapittel 36 vedlegg 1 punkt 5.3 b i eller 5.3 siste ledd, siden avløpsslam skal gjenvinnes.

- Biologisk behandling av avløpsslam med en kapasitet på mer enn 75 tonn *våttvekt* per dag.
- Når den *eneste* avfallshåndteringsaktiviteten som utføres er *anaerob utråtning*, skal kapasitetsgrensen være mer enn 100 tonn *våttvekt* per dag.

Alvim biogassanlegg behandler internt slam fra Alvim avløpsrensaneanlegg, septik fra kommunens virkeområde og mindre mengder eksternt slam fra Isefoss avløpsrensaneanlegg. Behandling av avløpsslam ved Alvim biogassanlegg er mekanisk fortykking, aerob hygienisering, utråtning og sluttavvanning, som anses som biologisk behandling. Biogassanlegget har en behandlingsskapasitet på 200 tonn *våttvekt* avløpsslam per dag. Av dette utgjør septikslam 7,5-10 tonn *våttvekt* per dag og eksternslam fra Isefoss avløpsrensaneanlegg 1,5 tonn *våttvekt* per dag. Kommunen planlegger å legge ned Isefoss avløpsrensaneanlegg innen 2029.

Mottak av slam fra Isefoss avløpsrensaneanlegg er å anse som mottak av eksternt slam, selv om anlegget ligger innenfor kommunens grenser. Mengde mottatt slam fra Isefoss avløpsrensaneanlegg utgjør en svært liten andel (ca. 0,8 %) av det totale avløpsslammet som behandles ved Alvim biogassanlegg. Vi vurderer at andelen slam fra Isefoss avløpsrensaneanlegg ikke har vesentlig påvirkning på sammensetningen av rejeftvannet fra Alvim biogassanlegg. Vi har også vektlagt kommunen oppgir at Isefoss avløpsrensaneanlegg skal legges ned. Vi har satt vilkår om at Isefoss avløpsrensaneanlegg skal legges ned innen 31.12.2028. Se vurdering lengre ned i dette vedtaket, under *nedleggelse av Isefoss avløpsrensaneanlegg*.

Statsforvalteren vurderer dermed at slambehandlingsanlegget ved Alvim avløpsrensaneanlegg ikke er omfattet av forurensningsforskriften kap. 36 vedlegg 1.

Sarpsborg kommune oppgir i søknaden at det vurderes å ta imot biogass-substrat fra næringsmiddelindustri i fremtiden ved Alvim biogassanlegg. Dersom dette blir aktuelt så medfører det at biogassanlegget blir omfattet av IED og BREF WT gjennom forurensningsforskriften kap. 36 vedlegg 1. Det betyr at biogassanlegget må overholde BREF WT og tilhørende forpliktende utslippsgrenser BAT-AEL utslipp til vann for rejeftvannet, uavhengig av mengde eksternt slam/ annet

biogass-substrat som mottas. Sarpsborg kommune må i så tilfelle søke Statsforvalteren om tillatelse etter forurensningsloven for biogassanlegget.

Vurdering av forurensningspotensialet fra anleggene

Formål med tillatelse

Avløpssektoren utgjør en viktig infrastruktur for å samle opp og rense avløpsvann for å redusere forurensning av vann og vassdrag. Samtidig har også sektoren forurensende utslipp til vann gjennom overløp, lekkasjer på avløpsnett og utslipp fra avløpsrenseanlegg. I tillegg kan avløpssystemet medføre fare for forurensning av luft og til grunnen.

Utgangspunktet for de krav som stilles for kommunen sitt avløpssystem ligger i forurensningsforskriften kapittel 14. Forskriften utgjør minstekrav som skal overholdes. Forskriften må også ses i sammenheng med EUs vannrammedirektiv, som er implementert i norsk rett gjennom vannforskriften. At forurensningsforskriften oppstiller minstekrav innebærer at der Statsforvalteren anser det nødvendig ut fra en avveining av de fordeler og ulemper forurensningen fra avløpssystemet utgjør, kan det innføres strengere krav. I denne sammenheng vil vannforskriftens føringer om miljømål være et viktig premiss. Det vil normalt være resipientens tåleevne som er styrende for de krav som blir satt. Sentralt er også hvilken teknologi man har tilgjengelig for å i størst mulig grad unngå den forurensning som avløpssektoren kan medføre.

Formålet med en tillatelse er derfor primært å beskytte miljøet mot uheldige virkninger av utslipp av avløpsvann, inkludert eventuelt forurenset overvann, for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i berørte vannforekomster. I tillatelse med vilkår setter forurensningsmyndigheten krav som skal sikre tilfredsstillende oppsamling, transport og rensing av overvann, herunder tiltak for å hindre forurensning fra overløpsutslipp og lekkasjer fra avløpsnett.

Nytt avløpsdirektiv ble vedtatt av EU 27.11.2024. Implementeringen av det nye direktivet i norsk rett kan medføre endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Tettbebyggelse

Alvim avløpsrenseanlegg mottar og behandler avløpsvann fra Sarpsborg kommune, som inngår i Fredrikstad-Sarpsborg tettbebyggelse.

Tettbebyggelsen er regulert etter kapittel 14 i forurensningsforskriften. I henhold til tillatelsens punkt 1.1 skal Sarpsborg kommune til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse (areal) og potensielle utslippsstørrelse i pe (beregnet etter NS 9426). Ved utbygging av Sarpsborg kommune sin infrastruktur eller vesentlig utvidelse av virksomhet som medfører økte utslipp fra del av tettbebyggelsen, skal tettbebyggelsens geografiske utbredelse og utslippsstørrelse i pe (BOF₅) oppdateres. Videre skal det være samsvar mellom del av tettbebyggelsens potensielle utslipp og etablert rensekapasitet. Avløpsrenseanlegg skal utformes slik at det kan motta og behandle alt avløpsvann som oppstår i del av tettbebyggelsen under alle de klimatiske forhold som er normale for stedet hvor avløpsrenseanlegget ligger. Når del av tettbebyggelsens potensielle oppsamlingsbehov for kommunalt avløpsvann skal vurderes, så skal vedtatte reguleringsplaner for kommunen legges til grunn. Hensikten med dette er å sikre at behovet for økt oppsamlings- og behandlingskapasitet for avløpsvann er tilpasset kommunens planer for ny utbygging av bolig- eller hytteområder, eller aktuell næringsvirksomhet. Plikt til tilknytning til eksisterende avløpsanlegg følger av forurensningsloven § 23 og plan- og bygningsloven § 27-2. Kommunene følger opp denne plikten som myndighet etter plan- og bygningsloven.

Alle avløpsrenseanlegg med utslipp ≥ 50 pe innenfor en tettbebyggelse som omfattes av forurensingsforskriften kapittel 14, vil få krav om å overholde vilkår til rensing og prøvetaking som fremkommer av forurensingsforskriften kapittel 14. Vi viser til forurensingsforskriften § 11-3 bokstav k om definisjonen av tettbebyggelse.

Tillatelsens rammer

Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført avløpsmengde til Alvim avløpsrenseanlegg på inntil 118 000 pe (BOF₅) målt i maksuke. Dersom andel av tettbebyggelsens tilførte avløpsmengde til renseanlegget målt i maksuke er større enn 118 000 pe (BOF₅), skal Statsforvalteren varsles, og Sarpsborg kommune må søke om endring av tillatelsen i henhold til faktisk belastning. Tillatelsens rammer er basert på tall fra søknaden til Sarpsborg kommune. Formålet med å sette rammer for tilført mengde organisk stoff i maksuke i tillatelsen, er å vite hvilket utslippspotensial som legger grunnlaget for vilkårene.

Vi legger vekt på at det til enhver tid skal være samsvar mellom størrelsen på potensielt utslipp fra Sarpsborg kommune sin del av Fredrikstad-Sarpsborg tettbebyggelse ved alle klimatiske forhold, og etablert renskapasitet ved Alvim avløpsrenseanlegg. Sarpsborg kommune har i sine kommentarer til utkast til tillatelse, datert 19.09.2025, kommentert at Alvim avløpsrenseanlegg ikke kan håndtere alle klimatiske forhold, da nitrifikasjon er temperatursensitivt. Kommunen viser videre til EUs nye avløpsdirektiv som sier at man skal se bort fra prøvetakingsresultatet når temperaturen på avløpsvannet i den biologiske reaktoren er under 12 °C. Statsforvalteren understreker at forurensningsforskriften § 14-10 sier at *Renseanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes av fagkyndige slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle klimatiske forhold som er normale for stedet der de ligger*. Dette er dermed et krav som kommunen uansett vil ha etter forurensningsforskriften. Statsforvalteren skal videre legge til grunn dagens avløpsregelverk i våre vedtak om tillatelser for avløpssektoren.

Nedleggelse av Isefoss avløpsrenseanlegg

Sarpsborg kommune oppgir i søknaden at det er et mindre kommunalt avløpsrenseanlegg på Ise, Isefoss avløpsrenseanlegg (dimensjonerende kapasitet 1 100 pe (BOF₅)), som er regulert etter forurensingsforskriften kapittel 13. Ifølge kommunen inngår dette anlegget i dag under Fredrikstad-Sarpsborg tettbebyggelse. Kommunen planlegger å legge ned Isefoss avløpsrenseanlegg i løpet av 2027–2029, og overføre avløpsvannet fra Ise til Alvim avløpsrenseanlegg.

Isefoss avløpsrenseanlegg har utslipp til Isoa som er en viktig drikkevannskilde i Sarpsborg kommune. I tidligere tillatelse gitt 20.09.1995, med senere endringer, er det satt vilkår om at driftsoverløp ikke er tillatt i nedbørsfeltet til blant annet Isesjø etter 2028.

Med bakgrunn i dette, samt vår vurdering av behandling av eksternt slam fra Isefoss avløpsrenseanlegg ved Alvim biogassanlegg og forholdet til Industriutslippsdirektivet og BREF for avfallsbehandling, skjerper vi fristen for nedleggelse av Isefoss avløpsrenseanlegg. Vi stiller vilkår om at avløpsrenseanlegget skal legges ned og overføres Alvim avløpsrenseanlegg innen 31.12.2028.

Vi viser til at avløpsrenseanlegg med utslipp ≥ 50 pe innenfor en tettbebyggelse som omfattes av forurensingsforskriften kapittel 14, vil få krav om å overholde vilkår til rensing og prøvetaking som fremkommer av forurensingsforskriften kapittel 14. Dersom Isefoss avløpsrenseanlegg ikke legges ned, må anlegget overholde krav i forurensingsforskriften kapittel 14.

Styringsdokumenter

For å sikre god håndtering av avløp, og for å motvirke forurensning, stiller Statsforvalteren gjennom tillatelsen krav til styringsdokumenter, avløpsnett, utslipp til resipient og resipientovervåking. For å sikre minst mulig forurensning i forbindelse med avløpssystemet er det viktig at de vilkår som blir stilt overholdes, og at kommunen varsler Statsforvalteren ved eventuelle endringer som er av betydning for den gitte tillatelsen. Endringer som kan ha betydning for den totale belastningen, og som innebærer et vesentlig økt utslipp, må omsøkes Statsforvalteren som forurensningsmyndighet før endringene finner sted.

I tillatelsens kapittel 2 og 3 følger kravene Statsforvalteren stiller til hvilke styringsdokumenter som det forventes at kommunen har i tilknytning til det totale avløpssystemet. Dette innebærer først og fremst en klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet jf. tillatelsens punkt 2.6.1. Dette skal inngå som en del av kommunens internkontroll, og kravet om internkontroll følger av forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) §§ 2, 4 og 5. Miljørisikovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede avløpsplanen og beredskapsplanen. Vi understreker at listen i tillatelsen over tema som det som et minimum skal legges vekt på i en miljørisikovurdering, ikke er utfyllende. Det er opp til kommunen å identifisere alle aktuelle risikoområder for sitt virkeområde på avløpssektoren, der blant annet vilkår i gjeldende tillatelse, utslipp til ytre miljø, forurensningsfare, vannmiljøforskriften med mer legges til grunn.

I henhold til punkt 2.7 i tillatelsen skal kommunen ha en overordnet plan for avløp, ofte omtalt som hovedplan for avløp, temaplan eller tilsvarende. Den overordnede avløpsplanen skal være kommunens styringsdokument og verktøy for håndtering av avløp, både på både kort og lang sikt. Planen skal forankres i kommunens behov for tiltak og investeringer. Planen skal se ulike mål og prioriteringer i sammenheng, og bidra til at vannmiljømålene i vannforskriften oppnås. Handlingsdelen i den overordnede avløpsplanen skal sammenstille tiltak og prioriteringer innenfor gjeldende økonomiplanperiode. Utfordringene knyttet til et mer ekstremt klima skal belyses, herunder hvilke tiltak som iverksettes for å sikre avløpssystemets fremtidige funksjoner.

Påslipp av industrielt avløpsvann

Alvim avløpsrenseanlegg har i dag påslipp fra flere større industribedrifter, herunder bryggeri og slakteri. Dersom Sarpsborg kommune ønsker å øke påslippet av industrielt avløpsvann til avløpsnettet, må kommunen sikre at dette ikke reduserer muligheten for å overholde utslipps- og renskrav som er fastsatt i tillatelsen eller forurensningsforskriften, eller at det reduserer muligheten for å utnytte avløpsslammet i henhold til gjødselvereforskriftens krav. Det er derfor viktig at alle nye påslipp risikovurderes og reguleres i påslippsavtaler eller påslippsvedtak. Kommunen skal ha oversikt over virksomheter som kan utgjøre en risiko for det kommunale avløpssystemet jf. forurensningsforskriftens § 15A-4, og følge opp disse gjennom påleggskrav og tiltak.

Kommunen kan velge om tillatelse til nye påslipp skal gis gjennom påslippsvedtak eller påslippsavtaler. Forskjellen mellom de to er viktig, fordi et påslippsvedtak med hjemmel i forurensningsforskriften kapittel 15 og 15A gjør at kommunen er forurensningsmyndighet for påslippet, og derav kan bruke forurensningsregelverkets sanksjonshjemler. Ved å bruke påslippsavtale inngår kommunen er privatrettslig avtale med næringsvirksomheten, og det er da avtaleretten som styrer avtalen mellom partene. Vi anbefaler kommunen sterkt å fatte vedtak om påslipp med hjemmel i forurensningsregelverket.

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Det er ikke registrert funn av viktige naturtyper eller arter innenfor tiltaksområdet i Miljødirektoratets database Naturbase, <https://kart.naturbase.no/>, per 08.04.2025.

Det er registrert funksjonsområder for laks, både gyteområde og oppvekstområde for yngel, nedstrøms Sarpsfossen og i sideløpet Ågårdselva. Disse områdene ligger oppstrøms utslippspunktet for Alvim avløpsrenseanlegg. Det er også en nærliggende bekk, Gretnesbekken, som er registrert som sjørretbekk. Vi vurderer at utslipp fra Alvim avløpsrenseanlegg vil ha liten effekt på funksjonsområdene til laks og på sjørretbekken.

Søknaden og Statsforvalterens behandling av den, er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Statsforvalteren vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og konsekvenser på miljøet. Førre-var prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor ikke vekt. Tillatelsen med skjerpede krav til utslipp ivaretar hensynet til samlet belastning jf. naturmangfoldloven § 10 og at virksomheten plikter å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder jf. naturmangfoldloven § 12.

Statsforvalteren minner om at det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet jf. § 11 i naturmangfoldloven.

Statsforvalteren mener at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

Vurdering etter vannforskriften

Utslippspunktet for rensed avløpsvann ligger i vannforekomsten *Glomma fra Sarpsfossen til samløp Visterflo ved Greåker* (Vann-Nett ID 002-3549-R). Vannforekomsten har svært dårlig økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Tilstanden er basert på dårlig tilstand for kvalitetselementet bunnfauna, fisk og påvekstalger. Punktutslipp fra Alvim avløpsrenseanlegg og regnvannsoverløp på avløpsnettet påvirker i middels grad, og punktutslipp fra industri og avrenning fra tettsteder påvirker tilstanden i stor grad.

Glomma renner videre til vannforekomsten *Glomma fra Greåker til sjøen* (Vann-Nett ID 002-4230-R), som har dårlig økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand, og *Østerelva* (Vann-Nett ID 0101010405-C), som har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Østerelva har moderat tilstand for total fosfor. Glomma fra Greåker til sjøen og Østerelva er i middels grad påvirket av punktutslipp fra Alvim avløpsrenseanlegg i Sarpsborg kommune og Øra avløpsrenseanlegg i Fredrikstad kommune, avrenning fra byer/tettsteder og punktutslipp fra regnvannsoverløp. Punktutslipp fra industri påvirker i stor grad Glomma og i middels grad Østerelva. Lenger ut på Ramsøflaket (Vann-Nett ID 0101010401) viser undersøkelser av makroalger at tilstanden er dårlig, men nivåene av fosfor i vannmassene tilsvarer god tilstand. Glommavassdraget er det største vassdraget som drenerer til Ytre Oslofjord. Tilførsler fra Glomma vil derfor påvirke Oslofjorden.

Utdrag fra Vann-Nett er hentet 10.08.2025.

Miljøtilstanden til Ytre Oslofjord har blitt overvåket i regi av Fagrådet for Ytre Oslofjord siden 2001. I mars 2021 la regjeringen frem *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*. Tilførsler av nitrogen, fosfor og partikler er høyere enn fjordens naturlige kapasitet, med påfølgende algeoppblomstring, tilslamming og blant annet fiske- og fugledød som resultat. Det er et nasjonalt mål at fjorden skal oppnå god miljøtilstand og at naturmangfoldet i fjorden ivaretas. Reduserte utslipp fra avløp vil bidra til å muliggjøre oppnåelse av miljømålene for vannforekomstene og er i tråd med tiltaksplanen for Oslofjorden.

Rapporten *Utredning av behovet for å redusere tilførslene av nitrogen til Ytre Oslofjord* (M-2065/2022), utgitt 22.03.2022 av NIVA og Havforskningsinstituttet, viser at i store deler av Oslofjorden er det høye konsentrasjoner av nitrogen i vannmassene. Tilførslene fra de fire største vassdragene (Glommavassdraget, Drammensvassdraget, Numedalslågen og Skienvassdraget) bidrar med hele 72 % av de samlede tilførslene. Den kommunale og interkommunale avløpssektoren står for 23 % av bidraget av total-nitrogen. Ser man kun på den biotilgjengelige delen av total-nitrogen utgjør tilførslene fra avløpssektoren 34 %. Ifølge rapporten betyr det at tilførsel av biotilgjengelig nitrogen til Ytre Oslofjord har blitt syvdoblet siden førindustriell tid. Det har blitt sett på utviklingen i tilførsler fra land siden begynnelsen av 1990-tallet og frem til 2020. Elveovervåkingsprogrammene i perioden 2002–2020 viser en økende trend i tilførslene av total-nitrogen på grunn av økning i tilførsler fra befolkningen (hovedsakelig økning i utslipp av rensset avløpsvann) som følge av befolkningsveksten. Dataene fra elveovervåkingsprogrammet viser en signifikant økende trend i transporten av total-nitrogen i både Glomma, Drammenselva og Numedalslågen. Økningen i tilførslene fra avløpsrenseanleggene svarer for ca. 30 % av den samlede økningen i hele perioden 1993–2020 og ca. 60 % av den samlede økningen i perioden 2001/03–2018/20, for de fire elvene Glomma, Drammenselva, Numedalslågen og Skienselva.

I rapporten M-2065/2022 er Glommas hovedutløp identifisert som et av flere områder i fjorden med negative miljøeffekter knyttet til svært høy tilførsel av nitrogen. Området er betegnet som et akutt eller alvorlig problemområde. Siden starten av 1990-tallet har tilførsel av total-nitrogen til Ytre Oslofjord økt med omtrent 20 %, og størsteparten av økningen kommer fra økte utslipp fra avløpsrenseanleggene knyttet til den store befolkningsveksten i områdene. Det er behov for tiltak så raskt som mulig dersom den negative trenden skal snus.

Vannforskriften § 4 sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». Statsforvalteren mener at etablering av Alvim avløpsrenseanlegg med forbedret kapasitet, høyere rensesgrad samt skjerpede utslippskrav, vil forbedre miljøtilstanden med hensyn på nitrogen og organisk materiale i resipienten. Statsforvalteren vurderer at miljømålene til resipientene blir ivaretatt gjennom vilkårene som er stilt i tillatelsen. Dersom avløpsvannet renses i tråd med de krav som er satt, skal ikke avløpssystemet medføre fare for forringelse eller vanskeliggjøre at miljømål oppnås for de berørte vannforekomstene (Glomma fra Greåker til sjøen, Østerelva og Oslofjorden). Statsforvalteren vurderer at tiltaket som omsøkt med fastsatte vilkår ikke vil medføre en varig «forringelse» av vannforekomsten. Statsforvalteren er derfor av den oppfatning at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse.

Utslipp til vann fra avløpsnett

Utslippene fra avløpsnett i Norge er til dels store og dårlig dokumentert. Dårlig ledningsnett og innlekking av fremmedvann anses i dag å utgjøre det største driftsproblemet ved norske avløpsanlegg. I gjennomsnitt utgjør fremmedvann ca. 40 % av tilførte avløpsmengder til norske avløpsrenseanlegg. Dette medfører både dårligere funksjon ved avløpsrenseanleggene og økte

utslipp. En betydelig del av fremmedvannet er drikkevann som er lekket ut fra drikkevannsnettet. Tapet fra norske drikkevannsledninger er rundt 40 %, og er betydelig større enn i andre nordiske land. Dårlig ledningsnett fører også til at urensset avløpsvann lekker ut og forurensrer drikkevann og miljøet.

Ifølge rapport M-2065/2022 ble det i 2019 estimert at det årlige utslippet av ulike nitrogenformer via overløp fra Sarpsborg kommunes ledningsnett frem til Alvim renseanlegg til Ytre Oslofjord var 30,5 tonn nitrogen.

Nye tillatelser til avløpssektoren legger i større grad enn tidligere vekt på, og stiller krav til, avløpsnettets funksjon, vedlikehold og fornyelse. Kommuner og anleggseiere må etablere overvannsløsninger som er planlagt og dimensjonert for forventet framtidig økt nedbørintensitet, slik at ikke spillvannsnettet overbelastes av fremmedvann.

Tillatelsen omfatter krav til avløpsrenseanlegg, avløpsnett, pumpestasjoner og overløp. Dette blir referert til som det totale avløpssystemet. Det totale avløpssystemet i tillatelsen omfatter ikke annet enn det Sarpsborg kommune selv drifter.

Fornylse av avløpsnett og reduksjon av fremmedvann

Statsforvalteren mener at det må sikres en forsvarlig fornying av avløpsnettet til Sarpsborg kommune. Avløpsnettet må driftes, vedlikeholdes og fornyes på en planmessig måte, slik at forventet funksjon og god teknisk tilstand opprettholdes på lang sikt. Dette mener vi gjøres best ved å basere tiltakene på forpliktende handlingsplaner nedfelt i kommunale saneringsplaner. På den måten vil tiltakene bli dimensjonert ut fra reelle behov og utfordringer, og i samsvar med forventet levetid på de eksisterende avløpsrenseanleggene. Tiltak i kommunen skal være basert på miljørisikovurderingen kommunen utarbeider for det totale avløpssystemet. For å redusere innlekking av fremmedvann, stiller Statsforvalteren krav om at kommunen skal ha en plan for å redusere andelen fremmedvann som tilføres avløpsnettet, jf. punkt 3.1.3 i tillatelsen. Videre stiller vi krav om at kommunen skal ha en tiltaksplan for fornyelse av avløpsnettet. Utformingen av en slik tiltaksplan beskrives nærmere i tillatelsens punkt 3.1.2.

Oversikt over alle overløp på avløpsnettet

Av forurensningsforskriften § 14-5 siste ledd kreves det at den ansvarlige for avløpsanlegget skal ha oversikt over alle overløp på avløpsnettet. Oversikten skal også inkludere eventuelle lekkasjer av betydning. Statsforvalteren mener det er viktig at kommunen har oversikt over mengden avløpsvann som slippes ut via overløp på avløpsnettet. Grunnen til dette er at overløpsutslipp kan utgjøre en risiko for forurensning. I tillatelsens punkt 3.1.4 stiller vi derfor vilkår om at driftstid for alle overløp skal registreres. Utslipp fra alle overløp skal måles fra og med 01.01.2030. Overløp fra mindre overløp kan beregnes hvis en miljørisikovurdering dokumenterer at overløpet er av mindre miljømessig betydning. Beregningene skal ha lav usikkerhet. Måling av alle vesentlige driftsoverløp er en forutsetning for å ha et godt kunnskapsgrunnlag for å jobbe med reduksjon av fremmedvann og overløpsutslipp, samt krav til avløpssystemets funksjon.

Sarpsborg kommune har en høy andel fellesnett (28 %) for avløp og overvann. Kommunen ønsker derfor lengre tid på å separere fellessystemet og frist frem til 2039 for mål om maksimalt 2 % utslipp via driftsoverløp. En tillatelses varighet er normalt 10 år, derfor ønsker Statsforvalteren ikke å stille vilkår som går utover 10 år. Vi har stilt vilkår i tillatelsen punkt 3.1.4 om at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp fra avløpsnettet over året ikke skal overstige 2 % innen 31.12.2035. Hvordan

kommunen planlegger for å nå dette kravet skal beskrives i en forpliktende plan og fremdrift skal dokumenteres i virksomhetens internkontroll.

Vi har stilt krav til registrering og måling av overløp i tillatelsens punkt 3.1.4. Driftstid for alle overløpshendelser skal registreres. Sarpsborg kommune har i brev av 19.09.2025, med kommentarer til utkast til tillatelsen, bedt om lengre frist for målinger og rapportering av alle overløp. Videre skisserer kommunen at de kan ha en prioriteringsrekkefølge hvor de «verste» punktene måles først, samt at installering av målere i overløpspunkter følger handlingsprogrammet for ledningsfornyelse og separering. Vi vurderer at kravet om registrering og måling av overløp skal beholdes, da vi har åpnet for at kommunen kan vurdere og prioritere tiltak gjennom miljørisikovurdering med handlingsplan.

Kommunen skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra overløpspunkter på avløpsnettets av vesentlig størrelse eller betydning, til berørte vannforekomster jf. tillatelsen punkt 8.1. Overvåking etter forurensingsforskriften skal være nærmere utslippspunktene og dokumentere effekten av utslipp av avløpsvann, mens overvåking etter vannforskriften skal dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning.

Statsforvalteren forutsetter at Sarpsborg kommune setter av tilstrekkelig med ressurser for å følge opp arbeidet med fornyelse av avløpsnett.

Driftsoverløp skal føres til Glomma

I tidligere tillatelse gitt 20.09.1995, med senere endringer, er det satt vilkår om at driftsoverløp ikke er tillatt i nedbørsfeltet til følgende vannforekomster:

- Tunevann
- Isesjø
- Indre Skjebergkilen, herunder Skjebergbekken/ Guslundbekken
- Hornneskilen, herunder Stordiket

Sarpsborg kommune oppgir i brev 19.09.2025 at dere ønsker at fristen for utfasing eller overføring til Glomma utsettes til 2050. Vi viser til at fristen 31.12.2028 var kjent for kommunen fra 2009, og derfor opprettholder vi denne. Vi viderefører vilkår om at driftsoverløp til overnevnte vannforekomster skal fases ut eller føres til Glomma innen 31.12.2028. Driftsoverløp som av spesielle grunner ikke kan fases ut, skal være partikkelseparerende. Det skal dokumenteres en faglig vurdering av at resipienten har kapasitet til å motta, bufre og bortlede overløpet uten risiko for at den økologiske tilstandsklassen forverres.

Torsbekkdalen pumpestasjon

Hovedandelen av alt avløpsvann i Sarpsborg kommune går via Torsbekkdalen pumpestasjon. Ved endring av tillatelsen i 2019 ble det satt vilkår om at overløpsmengder fra Torsbekkdalen pumpestasjon skal måles og medregnes overløpsutslipp ved Alvim avløpsrenseanlegg. Vi viderefører dette vilkåret.

Virkningsgrad på avløpsnett

Vi stiller vilkår om virkningsgrad på avløpsnett i tillatelsen punkt 3.1.5. Krav om å beregne virkningsgraden er nødvendig, for at kommunen skal kunne ha en formening om hvor stor andel av mengden kommunalt avløpsvann som oppstår innenfor tettbebyggelsen som kommer frem til avløpsrenseanlegget. Sarpsborg kommune har i sine kommentarer til utkast til tillatelse av 19.09.2025 oppgitt at det ikke er realistisk å dokumentere virkningsgraden på ledningsnett innen

2030. Satsforvalteren vurderer at for å kunne beregne virkningsgrad, må kommunen ha god oversikt over oppstått avløpsmengde fra abonnenter, anslag for fremmedvann, anslag over lekkasjer, samt avløpsmengde mottatt ved renseanlegget basert på innløpsmålinger. Når kommunen har denne oversikten, mener vi at virkningsgrad kan beregnes. Hensikten med kravet er å få en samlet vurdering av hvor mye avløpsvann som oppstår, og hvor mye som forsvinner på veien via lekkasjer og overløp. Det er vanlig praksis i nye tillatelser at kommunene får 5 år på seg til å ha oversikt over virkningsgrad for avløpsnett. Vi stiller derfor vilkår i tillatelsens punkt 3.1.5 om at utslipp pga. feil ved ledningsnett, stans i pumpestasjoner ol. ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnett mer enn 5 % frem til 31.12.2030 og deretter maksimalt 3 % over året.

Hensikten med å stille krav om å dokumentere virkningsgraden av avløpsnett, er å sikre at avløpsnett er funksjonelt til enhver tid, med minst mulig lekkasjer og overløp. I henhold til forurensningsforskriften kap. 14, § 14-5 skal kommunen bl.a. ha oversikt over alle overløp på avløpsnett og oversikten skal inkludere eventuelle lekkasjer av betydning. Det innebærer bl.a. krav om at kommunen skal ha oversikt over bruken av det enkelte overløp, slik at utslippsmengder enten loggføres eller kan beregnes.

Utslipp til vann fra Alvim avløpsrenseanlegg

Dimensjonerende kapasitet

Alvim avløpsrenseanlegg dimensjoneres for 118 000 pe (BOF₅) i maksuke. Dette tilsvarer en dobling av det kommunen oppgir som dagens dimensjonerende kapasitet (60 000 pe (BOF₅)).

Igangsetting av nytt rensetrinn

Avløpsrenseanlegget med økt kapasitet og nye rensetrinn for sekundærrensing og nitrogenrensing skal stå klart for igangsetting 31.12.2026.

Sarpsborg kommune skal gjennomføre prøvedrift og søker derfor om at minstekravet for fosfor og øvrige omsøkte rensekrav (KOF_{CR}, BOF₅, Tot-N og SS) skal gjelde fra 01.07.2027. Kommunen oppgir i søknaden at nitrogenrensing (Tot-N) er planlagt skjerpet trinnvis frem mot 2040. Statsforvalteren stiller som vilkår at minstekravene i forurensningsforskriften § 14-2 og 14-6 om rensegrad skal overholdes fra og med i dag og frem til nye strengere rensekrav er gitt, minstekravene skal også overholdes i prøvedriftsperioden. Statsforvalteren har kun tilgang til å gi unntak fra minstekrav i en kort periode i forbindelse med f.eks. omkobling fra gammelt til nytt avløpsrenseanlegg eller ved større ombygginger på avløpsanlegget. Se under for videre vurderinger av utslippsgrenser.

Vurdering av utslippsgrenser for Alvim avløpsrenseanlegg fra dags dato og frem til 01.07.2027

Frem til igangsetting av det nye rensetrinnet viderefører vi utslippskrav på 90 % for total fosfor (Tot-P) satt i tidligere tillatelse. Vi presiserer at avløpsrenseanlegget må overholde minstekravene for sekundærrensing i forurensningsforskriften kap. 14 fra dags dato og frem til strengere utslippskrav gjelder. Det vil si 75 % renseeffekt for KOF_{CR} eller maksimalt 125 mg O₂/l og 70 % renseeffekt for BOF₅ eller maksimalt 25 mg O₂/l.

Vi viser også til krav om analyser for tungmetaller og organiske miljøgifter jf. kap. 11, vedlegg 2, tabell 2.1.2 i forurensningsforskriften. Kommunen må iverksette tiltak for å drive i henhold til regelverket frem til nytt rensetrinn er på plass, jf. forurensningsloven § 7.

Vurdering av utslippsgrenser for nye Alvim avløpsrenseanlegg fra 01.07.2027

Total-fosfor

Sarpsborg kommune søker om 90 % fosforfjerning (Tot-P) fra 01.07.2027. Statsforvalteren vurderer at Alvim avløpsrenseanlegg minst må fjerne 94 % Tot-P som årlig middelværdi. Vilkår om 94-95 % fosforfjerning er vanlig krav til dagens avløpsrenseanlegg i regionen, og det er et behov for å redusere fosforutslipp til resipienten. Vi viser til vår vurdering etter vannforskriften, der vi beskriver at Østerelva har moderat tilstand for total-fosfor og hele vannforekomsten er i moderat økologisk tilstand. Sarpsborg kommune forventer økning i befolkningsveksten, og dette medfører et behov for å rense bedre for total-fosfor slik at ikke utslippene til vannforekomstene øker i takt med de økte tilførselene til renseanlegget. Kommunen forventer en midlet årsbelastning på 59 tonn Tot-P inn til avløpsrenseanlegget i 2050. For at nye Alvim avløpsrenseanlegg ikke skal slippe ut mer total-fosfor enn det anlegget slapp ut i perioden 2020–2023 (gjennomsnitt 2,5 tonn Tot-P per år), må det nye avløpsrenseanlegget minimum ha 95 % fosforfjerning for at utslippet skal være tilnærmet likt dagens utslipp ved forventet økning i tilførsler inn til anlegget. Ved 94 % fosforfjerning er utslippene beregnet til omtrent 3,5 tonn Tot-P årlig, når tilførselene av fosfor inn til avløpsrenseanlegget er 59 tonn per år.

Vi stiller vilkår om 94 % fosforfjerning fra 01.07.2027. Sarpsborg kommune må vurdere minimum 95 % fosforfjerning ved neste revisjon av tillatelsen, for ytterligere reduksjon av fosforutslippene.

Sarpsborg kommune oppgir i kommentarer til utkastet datert 19.09.2025, at for å imøtekomme rensekrav på 93-94 % for Tot-P må det i større grad benyttes fellingskjemikalier, og det aktuelle kjemikaliebruket vil bli 3-4 ganger så høyt enn behovet ved 90 % fosforfjerning i biotrinnet ved det nye anlegget. Tidligere historiske resultater for høy oppnådd rensegrad for Tot-P ved Alvim avløpsrenseanlegg er basert på at anlegget var et kjemisk fellingsanlegg med fokus på fjerning av fosfor. Nye Alvim avløpsrenseanlegg skal ha biologisk renseteknologi for fjerning av organisk stoff, nitrogen og fosfor. Kommunen viser til at EU's avløpsdirektiv har lagt opp til gjenbruk av fosfor og nedsettelse av drivhuseffekten. Dette krever biologisk fjerning av fosfor og minimering av forbruket av fellingskjemikalier. Med omsøkt rensekrav (90 % eller 0,5 mg/l) har kommunen vurdert med bakgrunn i avløpssammensetningen, at biologisk rensing vil fjerne så mye fosfor at kun en mindre andel må felles ut kjemisk. Det vil bli en mengde av løst fosfat i rejektet, som kan utfelles som struvitt, og dermed bli gjenbrukt som gjødsel. Påslipp fra Hansa Borg Bryggerier utgjør 15-20 % av tilført mengde organisk stoff til Alvim avløpsrenseanlegg. Bryggeriet skal legges ned i januar 2026 og dette medfører at en del av den lettomsættelige organiske stoffmengden forsvinner. Dette vil igjen medføre et behov for økt bruk av fellingskjemikalier for å oppnå høy fosforrensing. Med bakgrunn i overnevnte ønsker kommunen at fosforkravet settes til 87,5 % reduksjon eller 0,7 mg/l, og kommunen viser til EU's avløpsdirektiv. Vi påpeker igjen at Statsforvalteren forholder seg til gjeldende regelverk ved behandling av søknader. Statsforvalteren viser i den anledning til at forurensningsforskriften § 14-2 bokstav c har minstekrav på 90 % fosforfjerning. Vi forventer at bruk av kjemiske fellingskjemikalier totalt sett vil reduseres ved biologisk rensing, sammenlignet med et kjemisk fellingsanlegg. Vi forventer at kommunen tar i bruk beste tilgjengelige teknologi for å oppnå høy rensegrad. Vi viser til at Østerelva er registrert som moderat for totalfosfor. For å ikke øke fosformengdene til resipientene når beregnet belastning inn til Alvim avløpsrenseanlegg øker, må anlegget fjerne opp mot 95 % fosfor for å redusere utslippene ned til dagens nivå. Siden noe av de forventede tilførselene til Alvim avløpsrenseanlegget minker som følge av at Hansa Borg Bryggerier legges ned, så setter vi vilkår om minimum 94 % fosforfjerning fra anlegget er ferdig innkjørt 01.07.2027.

Sekundærrensing KOF_{CR} og BOF₅

Sarpsborg kommune søker om at 85 % KOF_{CR}-fjerning eller 75 mg O₂/l og 80 % BOF₅-fjerning eller 15 mg O₂/l skal gjelde fra 01.07.2027. Vi innvilger omsøkte utslippsgrenser for organisk stoff.

Dersom utslippet av KOF_{CR} og/eller BOF₅ er overskredet med 100 % av det rensekravene sier, skal kommunen varsle Statsforvalteren. Varsling ved 100 % overskridelse av sekundærrensekravet følger av forurensingsforskriften § 14-14. Det vises til at dersom det har vært 100 % overskridelse av konsentrasjonskrav samtidig med at renseeffekten er under hva som er tillatt, så er det et brudd på sekundærrensekravet.

Total-nitrogen

Kommunen søker om trinnvis strengere krav til nitrogenfjerning (Tot-N). Vi er enige i at dagens avløpsrenseanlegg i regionen må rense bedre for nitrogen, og vi har vurdert at det er nødvendig å stramme inn på de omsøkte fristene. Vi viser til at nytt avløpsdirektiv legger opp til høyere renseeffekt for nitrogen enn 75 %. Nytt avløpsdirektiv legger opp til at 30 % av avløpsrenseanleggene i regionen vår skal ha 80 % nitrogenfjerning innen utgangen av 2033. Det er slått fast at Oslofjorden lider av eutrofi og er svært sårbar for tilførsler av næringssalter. Et viktig tiltak for å bedre tilstanden i fjorden er derfor å redusere tilførslene av nitrogen fra kommunalt avløpsvann i hele nedbørsfeltet. Etter dagens avløpsdirektiv, utløser tilstanden i Oslofjorden en plikt for norske myndigheter til å stille krav om nitrogenfjerning for utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelser større enn 10 000 pe (BOF₅). Tilstanden i Oslofjorden er alvorlig, og det haster med gjennomføring av tiltak. Rapporten M-2065/2022 konkluderer med at problematikk rundt tilførsel av nitrogen må betraktes som et regionalt problem i Ytre Oslofjord, og det generelle nivået av nitrogen i fjorden må reduseres. For å få til en forbedring av tilstanden er det derfor mest fornuftig å redusere de store tilførslene til fjorden. Avrenning fra Glomma peker seg svært tydelig ut.

For å stimulere til raskest mulig bedring av tilstanden i Oslofjorden, har vi strammet inn tidsfristene for nitrogenfjerning ved Alvim avløpsrenseanlegg. Utslippet av total-nitrogen fra Sarpsborg kommunes del av tettbebyggelsen er høyt. Alvim avløpsrenseanlegg har bidratt med tilførsler av 231–266 tonn total-nitrogen til Oslofjorden per år i perioden 2019–2024. Det forventes økte tilførsler av avløpsmengder, inkludert nitrogen, som føres til Alvim avløpsrenseanlegg. Avløpsrenseanlegget med direktetilførsler til Oslofjorden er en av de større i vår region. På bakgrunn av at større mengder av det samlede bidraget av nitrogen til fjorden kommer fra Sarpsborg kommune, at kommunen planlegger for økt befolkningsvekst med påfølgende behov for økt rensekapasitet, og at kommunen nå har muligheter til å redusere nitrogenutslippene ytterligere ved at Alvim avløpsrenseanlegg blir oppgradert, strammer vi inn tidsfristen for når avløpsrenseanlegget skal fjerne minst 80 % Tot-N. Vi stiller vilkår om 80 % nitrogenfjerning eller maksimalt 8 mg/l i utslippskonsentrasjon fra 01.07.2027. Dette betyr at kommunen må skjerpe rensingen ved Alvim avløpsrenseanlegg tidligere enn omsøkt.

Ved neste revisjon av tillatelsen om 10 år vil Statsforvalteren ta stilling til om renseeffekten for nitrogen må økes ytterligere. Sarpsborg kommune må i årene som kommer gjøre en kost/nyttevurdering av innføring av 85 % nitrogenrensing, og når behovet for ytterligere nitrogenrensing eventuelt er tilstede.

Suspendert stoff

Vi har satt vilkår om rensing av suspendert stoff (SS) som omsøkt.

Oversikt over rensekrav og tidsfrister

Oversikt over rensekrav for utslipp fra Alvim avløpsrenseanlegg, med tidsfrister:

Fra 01.01.2027

- Tot-P: minimum 90 % eller maksimalt 0,5 mg/l
- KOF_{CR} : minimum 75 % eller maksimalt 125 mg O_2 /l
- BOF_5 : minimum 70 % eller maksimalt 25 mg O_2 /l

Fra 01.07.2027

- Tot-P: minimum 94% eller maksimalt 0,3 mg/l
- Tot-N: minimum 80 % eller maksimalt 8 mg/l
- KOF_{CR} : minimum 85 % eller maksimalt 75 mg O_2 /l
- BOF_5 : minimum 80 % eller maksimalt 15 mg O_2 /l
- SS: minimum 90 % eller maksimalt 35 mg/l

Før neste revisjon av denne tillatelsen om 10 år anbefaler vi at kommunen gjennomfører en kost/nytte-vurdering av behov for minst 85 % Tot-N fjerning og minst 95 % Tot-P fjerning.

Prøvetaking

Det skal tas døgnblandprøver når prøven skal analyseres for BOF_5 , KOF_{CR} eller SS. Det skal tas døgn- eller ukeblandprøver når prøven skal analyseres for Tot-P eller Tot-N. For avløpsrenseanlegg større enn eller lik 10 000 pe skal det minimum tas 24 prøver per år, jf. minimumskravene i forurensingsforskriften § 14-11. Nye Alvim avløpsrenseanlegg er dimensjonert for 118 000 pe. Det er viktig å ta nok prøver for å sikre at varierende belastning gjennom året fanges opp, inkludert belastning i maksuke. Prøvetakingen skal være representativ for avløpsvannet. Ved økt prøvefrekvens vil man lettere fange opp eventuelle avvik og mislykkede prøver der krav ikke overholdes. Samtidig vil det å ta flere prøver gi en mer riktig utregning av stoffmengder, som igjen vil gi et mer nøyaktig estimat på rensegraden. Utkast til revidert avløpsdirektiv legger opp til økt prøvetaking. Vi mener derfor at det skal tas minimum 52 døgnblandprøver eller ukeblandprøver årlig for Tot-P, Tot-N, BOF_5 og KOF_{CR} . For SS stiller vi vilkår om minst 12 døgnblandprøver. Krav om økt prøvetaking gjelder for alle utslippsparameterne fra 01.07.2027. Sarpsborg kommune må påse at målingene for SS er representative. Hvis det kreves økt prøvetaking for å oppnå representativitet, må kommunen ta høyde for dette.. For tungmetaller og organiske miljøgifter har vi satt krav i tråd med minstekravene i forurensingsforskriften kapittel 11 vedlegg 2, dvs. 6 inn- og utløpsprøver for tungmetaller per år, 3 inn- og utløpsprøver for organiske miljøgifter per år.

Avløpsslam og rejektivann

Slambehandlingsanlegget kan behandle internt produsert avløpsslam fra Alvim avløpsrenseanlegg, septik fra tillatelsens virkeområde, samt slam fra Isefoss avløpsrenseanlegg frem til nedleggelse. Dette forutsetter at mengden mottatt eksternt slam fra Isefoss avløpsrenseanlegg, ikke påvirker rejektivannets sammensetning i vesentlig grad. Maksimal slambehandling er 200 tonn våtvekt avløpsslam per døgn, som gjennomsnitt over året.

Rejektivann fra internt slam skal slippes på etter prøvetakingspunktet til avløpsrenseanlegget.

Struvittfelling ved uttak av saltvann fra Glomma

Kommunen vil redusere fosforinnholdet i slammet ved struvittfelling. Det vil bli behov for natriumhydroksid til regulering av pH og magnesium til felling i rejektivannet ved struvittfelling. Kommunen oppgir i søknaden at magnesiumbehovet til struvittfellingen er tenkt dekket av sjøvann

fra bunnsjiktet i Glomma. Glomma er et såkalt estuarie på nedsiden av Sarpefossen. Ferskvannet i Glomma strømmer ut i havet på et saltvannslag som nærmest har samme saltholdighet som havvannet. Saltvannslaget er normalt en svakt innadgående strømning forårsaket av tidevannet.

Kommunen planlegger uttak av saltvann på mellom 50-80 m³/dag, som tilsvarer 25 550 m³/år. I struvittreaktorene blandes sjøvannet med rejeckt vannet fra sentrifugene. Utløpet fra struvittreaktorene går til biotrinnet i Alvim avløpsrenseanlegg. Kommunen oppgir i søknaden at utslippsmengden fra renseanlegget er 28 800 m³/d. Saltvannet vil utgjøre ca. 0,24 % av utslippsmengden. Vannføringen i Glomma ved Sarpsfossen er normalt rundt 720 m³/s, eller 62 millioner m³/d (sommertid). Midlere vannføring i Glomma ved utløpet er 720 m³/s. Sjøvannsuttaget utgjør ca. 0,001 promille av midlere vannføringa i Glomma ved Alvim. Kommunen anser derfor miljøpåvirkningen for å være neglisjerbar. Sarpsborg kommune har avklart med NVE at vannuttakets omfang ikke vil kreve behandling etter vannressursloven og ikke vil påvirke andre allmenne interesser knyttet til vassdraget.

Statsforvalteren vurderer at uttak og utslipp av saltvann fra Glomma til struvittfelling ikke medfører forringelse av resipienten eller naturmangfoldet. Vi stiller vilkår om at sjøvannsuttaget skal måles og at vannuttaket skal vurderes som en del av miljørisikovurderingen, jf. tillatelsens punkt 6.5.

Mellomlagring av avløpsslam

Det er ikke planlagt mellomlagring av ferdig behandlet slam over lengre tid ved Alvim avløpsrenseanlegg.

Utslipp til luft

Lukt

Virksomheten skal ikke medføre luktulempere av betydning ved følsom bebyggelse. Hvis kommunen har punktkilder av lukt i nærheten av boliger mv. så skal det gjøres luktregninger iht. Norsk Standard NS-EN 13725. Vi viser til veileder *Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven (TA309/2013)*.

Vi har satt luktimmisjonskrav til punktkilder i tillatelsens punkt 4.2. Vi har også satt krav til at kommunen skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt.

Støy

Statsforvalteren har satt vilkår til støy i tråd med dagens praksis for avløpstillatelser, basert på *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)*.

Kjemikalier

Sarpsborg kommune bruker kjemikalier i renseprosessene ved avløpsrenseanlegget. Vi viser til kravene i forurensingsforskriften kapittel 18 Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall. Vi viser også til substitusjonsplikten for bruk av kjemikalier. Det skal utvises aktsomhet ved bruk av kjemikalier, og Sarpsborg kommune er ansvarlig etter *Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester* (produktkontrollloven) å vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for helseskade eller miljøforstyrrelse. Bruken og utslipp av kjemikalier må inngå i miljørisikovurderingen.

Overvåking etter forurensingsforskriften og vannforskriften

Satsforvalteren har satt vilkår til resipientovervåking i tillatelsen punkt 8. Sarpsborg kommune skal overvåke etter forurensingsforskriften og etter vannforskriften.

Overvåking etter forurensingsforskriften skal være nærmere utslippspunktene og dokumentere effekten av utslipp av avløpsvann. Overvåking etter vannforskriften skal dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning. Målestasjoner som brukes i forbindelse med overvåking etter vannforskriften er ofte plassert for langt ut til at effekten av enkeltutslipp fra avløpsrenseanlegget kan avdekkes, slik hensikten er med overvåking etter forurensingsforskriften. Når det skal gjennomføres overvåking etter forurensningsforskriften må det derfor etableres målestasjoner nært utslippspunkt for avløpsrenseanlegget, for å dokumentere effekten av utslippet av avløpsvann.

Sarpsborg kommune må utarbeide et program for overvåking som er i tråd med kravene i tillatelsen. Dersom kommunen allerede har et overvåkingsprogram som er i tråd med kravene i tillatelsen, kan dette brukes.

Rapportering

Kommunen plikter å ha kontroll på sitt utslipp, og skal rapportere årlig til Statsforvalteren som forurensningsmyndighet. Kravet om rapportering følger av tillatelsen punkt 11.

Statsforvalteren vil følge opp overholdelse av krav fastsatt i tillatelsen, samt øvrig forurensningsregelverk, gjennom tilbakemelding på egenkontrollrapport, årsrapport og tilsyn.

Forhold til plan

Planområdet, for utvidelse av Alvim avløpsrenseanlegg, er regulert til formålet. Ny reguleringsplan «Alvim renseanlegg» PlanID 22085 som omfatter utbygging av avløpsrenseanlegget, ble vedtatt 02.03.2023.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare er gyldig dersom virksomheten er i tråd med gjeldende plan for området.

Samfunnsmessige hensyn

Avløpsanlegg er kritisk infrastruktur, og leverer tjenester for å rense avløpsvann fra Norges befolkning. Denne infrastrukturen er avgjørende for å rense avløpsvannet og dermed unngå å forringe vannkvaliteten i vannforekomstene ytterligere.

Sarpsborg kommune skal oppgradere Alvim avløpsrenseanlegg med blant annet biotrinns for fjerning av nitrogen og organiske stoffer som KOF_{CR} og BOF_5 . Avløpsrenseanlegget skal også bygges ut med større kapasitet for å håndtere de økte tilførselene av avløpsvann fra tettbebyggelsen. Dette er i tråd med Oslofjordplanen og forslag til revidert avløpsdirektiv med skjerpede krav til avløpssektoren. Det nye avløpsrenseanlegget skal stå klart innen 31.12.2026. Sarpsborg kommune vil da få et avløpsrenseanlegg som vil rense bedre og dermed redusere utslipp av BOF_5 , KOF_{CR} , nitrogen, fosfor og suspendert stoff. Dette er også en forutsetning for å kunne ha befolkningsvekst i tettbebyggelsen i årene frem mot 2050.

Statsforvalteren vurderer at håndtering av avløpsvann i et kontrollert avløpssystem regulert til formålet er i tråd med regelverket, og at dette hensynet må tillegges stor vekt i vurderingen om tillatelse skal gis. Med de fastsatte vilkår i tillatelsen vil ikke utslipp av avløpsvann fra Sarpsborg kommune medføre en forringelse av tilstanden i vannforekomstene, eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål som er satt for Glomma eller vannforekomstene i Oslofjorden.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og kommet frem til at samfunnsnyttens virksomheten utgjør overstiger de forurensningsmessige ulempene knyttet til virksomheten. Det forutsettes at virksomheten drives i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Statsforvalteren vurderer at etablering av et utvidet Alvim avløpsrenseanlegg med nye rensetrinn med de vilkår som er gitt i tillatelsen, ikke vil komme i konflikt med naturmangfoldet. Vi vurderer videre at tiltaket ikke vil medføre en forringelse av tilstanden i vannforekomstene, eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål etter vannforskriften, men vil bidra til forbedring fra dagens avløpssituasjon med økt rensegrad for avløpsvannet fra Sarpsborg kommunes del av tettbebyggelsen Fredrikstad-Sarpsborg. På bakgrunn av dette vurderer vi at utslippet ikke er i strid med de føringer som følger av vannforskriften § 4 om miljømål.

Statsforvalteren gir Sarpsborg kommune tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann på særskilte vilkår.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tabell 2: frister for gjennomføring av tiltak

Referanse til vilkårpunkter	Beskrivelse av tiltak	Frister
1.2 Nedleggelse av Isefoss avløpsrenseanlegg	Isefoss avløpsrenseanlegg skal legges ned og overføres til Alvim avløpsrenseanlegg	Innen 31.12.2028
2.6 Internkontroll	Holde internkontrollen oppdatert	Årlig gjennomgang og oppdatering ved endringer
2.6.1 Miljørisikovurdering	Krav til klimatilpasset miljørisikovurdering	Løpende gjennomgang av at miljørisikovurderingen er dekkende for krav i gjeldende tillatelse
3.1.4 Krav til utslipp via overløp	Maksimalt utslipp fra driftsoverløp 2 %. Alle overløp skal måles.	Innen 31.12.2035 Fra 01.01.2030
3.1.5 Krav til virkningsgrad for avløpsnett	Maksimalt 5 % reduksjon Maksimalt 3 % reduksjon.	Frem til 31.12.2030 Fra 01.01.2031
3.1.6 Driftsoverløp	Driftsoverløp skal ledes til Glomma KP018 Torsbekkdalen pst skal måles og inngå i overløpsmengder og rensegrad ved Alvim avløpsrenseanlegg	Innen 31.12.2028 Fra dags dato

3.2.3.2 Grenseverdier for utslipp fra Alvim avløpsrenseanlegg	Krav til utslipp og prøvetaking	Løpende oppfølging
Overholdelse av renskrav for fosfor (Tot-P)	Minst 90 % reduksjon av total fosfor (Tot-P) eller maksimalt 0,5 mg/l, beregnet som årlig middelerverdi	Fra dags dato
	Minst 94 % reduksjon av total fosfor (Tot-P) eller maksimalt 0,3 mg/l, beregnet som årlig middelerverdi	Fra 01.07.2027
Overholdelse av renskrav for nitrogen (Tot-N)	Minst 80 % reduksjon av total-nitrogen (Tot-N) eller maksimalt 8 mg/l, beregnet som årlig middelerverdi	Fra 01.07.2027
Overholdelse av renskrav for BOF₅	Minst 70 % reduksjon eller maksimalt 25 mg O ₂ /l	Fra dags dato
	Minst 80 % reduksjon eller maksimalt 15 mg O ₂ /l	Fra 01.07.2027
Overholdelse av renskrav for KOF_{CR}	Minst 75 % reduksjon eller maksimalt 125 mg O ₂ /l	Fra dags dato
	Minst 85 % reduksjon eller maksimalt 75 mg O ₂ /l	Fra 01.07.2027
Overholdelse av renskrav for suspendert stoff (SS)	Minst 90 % reduksjon eller maksimalt 35 mg/l	Fra 01.07.2027
Overholdelse av økt antall prøver for Tot-P, Tot-N, SS, BOF ₅ , KOF _{CR}		Fra 01.07.2027

7.3 Etablering av beredskap	Krav til oppdatert beredskapsplan	Løpende oppfølging
8. Utslippskontroll, resipientundersøkelser og overvåking	Krav til måleprogram og overvåking	01.03 året etter undersøkelse
11. Rapportering	Rapportere avløpsdata gjennom Altinn og rapportering til Statsforvalteren (årsrapport)	01.03 hvert år

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Sarpsborg kommune tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann, fra kommunens del av Fredrikstad-Sarpsborg tettbebyggelse.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, § 29 i samme lov og forurensningsforskriften kapittel 14 *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelse § 14-4*. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og erstatter tillatelsen gitt 20.09.1995 i sin helhet. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr datert 12.09.2023. Vi varslet sats 2 som i 2023 utgjorde kr 262 100 for behandling av søknaden.

Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 3 kommer til anvendelse i denne saken. Fra 01.01.2025 utgjør sats 3 kr 228 200,-. Siden den vesentlige delen av saksbehandlingen er utført i 2025, vil ny sats gjelde. Sarpsborg kommune skal betale kr 228 200,- for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anette Strømme
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelse Sarpsborg kommune

Kopi til:

Sarpsborg kommune v/Stein Solheim
Olsen

Sarpsborg kommune v/Alvim RA
ALVIM VELFORENING

Inger-Lise Wetlesen Akselsen
Øyvind Akselsen
Marit Strømsæther Akselsen
BORG HAVN IKS

THON KJØPESENTER ØST AS AMFI
MOSS

NATURSTENSKOMPANIET NORGE AS
BANE NOR SF
BORG NÆRING OG EIENDOM AS
DIREKTORATET FOR
SAMFUNNSSIKKERHET OG
BEREDSKAP (DSB)
DNT NEDRE GLOMMA

c/o Hamza El Mekki Gartit
Ludvig Enges vei 23C

Brattbakken 5

Brattbakken 5

Lensmannsbakken 6
Øraveien 27

Øravegen 4

Skadalsveien 414

Postboks 4350

Postboks 237

Postboks 2014

Postboks 246

1722 SARPSBORG

1718 Greåker

1718 Greåker

1718 Greåker

1630 GAMLE
FREDRIKSTAD
SURNADAL

1747 SKJEBERG

2308 HAMAR

1702 SARPSBORG

3103 TØNSBERG

1702 SARPSBORG

FISKERIDIREKTORATET	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Fredrikstad kommune	Postboks 1405	1602	FREDRIKSTAD
Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHOLDEN
KYSTVERKET	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
NATURVERNFORBUNDET I ØSTFOLD	Kirkegaten 31B	1632	GAMLE FREDRIKSTAD
NATURVERNFORBUNDET I SARPSBORG	c/o Anja Seljelid Bukkesten 16B	1743	KLAVESTADHAUGEN
NEDRE GLOMMA ELVEEIERLAG	c/o Torstein Maugesten Maugestenveien 160	1708	SARPSBORG
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
NORSK FOLKEMUSEUM	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
OSLOFJORDENS FRILUFTSRÅD	Vaterlandsveien 23	3470	SLEMMESTAD
SARPSBORG KOMMUNE	Postboks 237	1702	SARPSBORG
SARPSBORG NÆRINGSFORENING	Hjalmar Wessels vei 10	1721	SARPSBORG
Vannområde Glomma Sør			
ØSTFOLD FYLKESKOMMUNE	Oscar Pedersens vei 39	1721	SARPSBORG
FAGRÅD FOR YTRE OSLOFJORD	c/o Lier kommune	3401	LIER
	Postboks 205		